

In het Groen

In het Groen

Over paardebloemproblemen, kraaivrees,
groen grind, de witte vrouw met de
groene sluier en nog veel meer...

55 Columns

Rob van der Linden

Schrijver: Rob van der Linden
Coverontwerp: Rob van der Linden
© Rob van der Linden

Inhoud

Januari	7
Februari	18
Maart	23
April	32
Mei	39
Juni	46
Juli	55
Augustus	64
September	77
Oktober	87
November	98
December	108
De Maretak	119

Januari

2 januari 2011 - Wie is er niet groot mee geworden

Mijn aandacht wordt getrokken door een klein fladderend vogeltje tegen de spiegel in het prieel, achter in de tuin. Aanvankelijk denk ik dat het beestje niet weet hoe het eruit moet komen en dat hij denkt dat de spiegel een raam is. Als ik beter kijk zie ik dat het een roodborstje is, die zijn 'rivaal' probeert weg te jagen. Het zijn heel felle territoriumvogels die geen enkele mannelijke soortgenoot in hun gebied dulden. Ook geen meisjes trouwens hoor, althans buiten het broedseizoen. Hij verspilt hiermee onnodig veel energie die hij met deze kou beter kan gebruiken om warm te blijven. De volgende dag draai ik de spiegel om, maar het duurt nog anderhalve dag voor hij niet meer terug komt en ook echt gelooft dat hij de indringer heeft verjaagd.

Winter. Voor veel dieren een moeilijke tijd. Vinden veel grotere dieren misschien nog wel te eten, voor vogels is dit bijna onmogelijk. Alle voedsel ligt verstopt onder een dikke witte deken. Een aantal vogels vliegt verder naar het zuiden in de hoop daar wel wat te eten te vinden. Vele sneuvelen onderweg door de trekker van het geweer van een zuiderbuur. Andere zijn geen 'trekkers' en blijven hier. Elke ochtend wordt de voerplank weer van sneeuw ontdaan en gevuld met allerhande vogelvoerders, voor ieder wat wils. Na de feestdagen zaten er ook nog zelfgebakken notenbrood en kerststol bij. Zo hebben zij ook nog een beetje kerstmis. Sinds kort staat er ook pindakaas op de menukaart. En daar zijn ze echt dol op.

We schrijven 2011. Pindakaas, speciaal voor vogels bestaat nog niet en ook de speciale 'pindakaashuisjes' niet. In pindakaas zit zout, zul je misschien zeggen. Dat klopt, maar de hoeveelheid is minimaal. Het weegt niet op tegen het feit dat pindakaas heel calorierijk is en een hoge voedingswaarde heeft en dat kunnen vogels, en zeker 'mijn' roodborstje, in deze koude periode goed gebruiken.

Van wat oud hout maakte ik een pindakaaspothouder waarin de pot liggend geplaatst wordt. Een ruim plankje aan de voorkant zorgt ervoor dat vogels goed kunnen landen en zich veilig voelen als ze eten. Met twee bouten schroefde ik het vast aan de stam van een dakplataan en natuurlijk goed in het zicht. Een pot pindakaas, met stukjes pinda, kocht ik bij de supermarkt om de hoek. Het duurde een paar dagen maar toen ze het eenmaal in de gaten hadden.....

Het wordt langzaam licht. De sneeuw die enkele dagen geleden gevallen is, wil nog niet echt smelten. Van de drie katten is Oscar de enige die nog wel even naar buiten wil. Hij springt van 'voetstap naar voetstap'. Dat was een paar dagen geleden wel anders toen de sneeuw nog zo hoog lag dat hij er nauwelijks overheen kon kijken. Hij sprong toen ook, maar verdween telkens bijna onder het sneeuwdek. Na een bezoek aan het 'huuske' komt hij snel weer naar binnen. De eerste vogeltjes zijn al wakker. Op het tafeltje in het prieel staat een schaal met wat vogelvoer, en het roodborstje, die hier de weg inmiddels goed kent, is al begonnen aan zijn ontbijt. Een paar vinken landen op het dikke pak sneeuw waarvan de bovenlaag een beetje verijsd is waardoor ze niet wegzakken. Een van de twee vliegt uiteindelijk naar de voederplank en doet zich te goed aan enkele zaden die er nog van gisteren liggen. De pindakaas blijft onberoerd. Ongemerkt is het roodborstje wel naar de pot gevlogen en neemt enkele hapen en vliegt dan weer verder. Mist hij de boterham erbij? Een dikke houtduif probeert ook een hapje maar komt er eigenlijk niet goed bij. Ook de koolmees en pimpelmees vinden hun weg naar de lekkernij maar de rust wordt verstoord als uiteindelijk een grote groep spreeuwen in de bomen neerstrijkt. Ik tel er maar liefst twaalf. De eerste maakt een duikvlucht en zit met zijn kop diep in de pot voor de anderen het in de gaten hebben. Maar zijn vriendjes zijn het er niet mee eens en al ruziënd maakt de een plaats voor de ander. Dit gaat zo nog een tijdje door tot uiteindelijk het hele clubje weer doorvliegt.

Als ik even later nieuw voer op de plank strooi, controleer ik de pot. In een paar dagen tijd is de bodem al in zicht. Pindakaas. Nee, zij zijn er niet groot mee geworden, maar ze lijken wel achteraf deze gemiste kans in te willen halen.

11 januari 2009 – Winter

De sneeuw kraakt onder mijn schoenen als ik naar boven loop. Het is bitter koud. De temperatuur is al meer dan twee weken niet boven nul geweest. We hadden zelfs meerdere nachten met zeer strenge vorst. De grote poort zit vastgevroren waardoor ik mijn eend buiten het complex moest laten staan. Ik ben de tweede bezoeker die ochtend, tenminste aan de sporen in de sneeuw te zien. Er zijn nog allerhande andere sporen, maar de meeste ken ik niet. Een grote witte vlakte strekt zich voor mij uit. Plots schiet een konijn voor me uit, op de hielen gevolgd door nummer twee. Het lijkt alsof ze tikkertje spelen. Verder is het stil, echt ongelooflijk stil. Het dikke sneeuwpak dempt elk geluid. Het volkstuincomplex is in winterslaap. Boeren- en spuitkolen steken als besneeuwde wachters boven het sneeuwpak uit. De prei wordt in opdracht van de vorst door de grond gevangen gehouden. Geen prei uit eigen tuin vanavond. Door de aangevroren mist lijkt het aspergeloof een filigraan kunstwerk. Jammer, dat het nog steeds een beetje mistig is. Het voelt daardoor kouder aan. Ik was kort daarvoor nog bij Laurie, mijn jongste dochter, en daar was de mist uitgevlokt. Het maakte alles nog mooier dan het al was. Stralende zon, en dat op nog geen drie kilometer afstand van hier, vogelvlucht.

Het is een stukje lopen want mijn tuin ligt helemaal aan het einde van het pad, tegen de bosrand aan. Ook in mijn tuin is alles in diepe rust. Het besneeuwde heggetjespatroon, de rozenboog en de parasolboom in het midden geven ook nu in de winter nog structuur. De berijpte en besneeuwde bloeiwijzen van de kaardebol stelen in het bijzonder de show. Mooier nog dan in de zomer? Met moeite krijg ik de sleutel in het slot van de kas. Alles is bevroren maar het lukt me uiteindelijk toch om binnen te komen. De sneeuw op het dak zorgt voor een aparte sfeer binnen in de kas. Het gereedschap in de hoek wacht op het voorjaar. De gieter heb ik voor de winter leeg gegoten. Zo kan hij niet kapot vriezen. En niet alleen dat. Toen ik vorig voorjaar voor de eerste keer mijn gieter wilde gebruiken kwam er geen water uit. Een hele muizenfamilie was in mijn gieter gevallen en verdronken en verstopte de teut. Een klein familiedrama dat geen voorpagina haalt. Er zitten kleine ijskristalletjes op de ruiten van de kas. Als je ze van dichtbij bekijkt is het echt kunst. Jammer genoeg heb ik geen vergrootglas bij me om ze beter te kunnen inspecteren. Ik stap weer uit de kas en sluit hem af. Wat een geweldig uitzicht heb je van hierboven toch! In de verte de oude middeleeuwse kerk, uitstekend

boven de overige bebouwing van Heerlen, eens een dorp. Winterdorp.
En onbewust hoor ik Drs. P.

*Zie je 't van de overkant, het kleine dorp in 't starre land
Een toevluchtsoord, verpakt in sneeuw, dan denk je aan een and're eeuw
De dag verkwijnt en waakzaam gaan, nu overal de lichtjes aan
Dan is het knus, dan is 't rustiek
Een mooie klus voor Anton Pieck*

13 januari 2013 - Zuid-Limburg, je zult er maar wonen.

Groene energie. Nederland lijkt hier niet veel mee te hebben. 'Lelijke' windmolens die je uitzicht bederven en zonnepanelen die je dak ontsieren. Nu de verkiezingen voorbij zijn hoor je ook uit Den Haag weinig groens. Alleen de aankoop van een nieuwe auto met een 'groen' label wordt nog gestimuleerd. Ook de subsidie op zonnepanelen gaat dit jaar nog even door, zij het met tegenzin, maar het is nu eenmaal zo afgesproken. Kijk je daarentegen even over de grens dan zie je dat men daar al veel verder is. Zeker Duitsland is hier een goed voorbeeld van. Heel wat molens en bijna geen dak dat niet gedeeltelijk of helemaal vol gelegd is met zonnepanelen. Deze vormen van energie zijn de enige die in de toekomst uitkomst bieden; energie die de planeet, zoals onze aarde vaak schertsend wordt genoemd, niet belast. Het mag dan wel zijn dat dit niet goedkoop is maar toch zullen we ons hier in de toekomst bij moeten neerleggen. Alle andere energiebronnen hebben teveel nadelen: de fossiele brandstoffen zoals steenkool, olie en gas hebben als restproduct CO₂, hetgeen de opwarming van de aarde stimuleert, terwijl je bij kernenergie het gevaar loopt dat er bij calamiteiten straling vrijkomt. Bovendien, en dat is misschien nog wel essentiëler, weet men niet goed wat te doen met het afval dat maar liefst tweehonderdduizend jaar gevaarlijk blijft. En dat is lang. Dat is vanaf de tijd dat de Romeinen hier heersten en Jezus in Bethlehem werd geboren tot nu ..... en dat keer honderd. Daar kun je je geen beeld bij vormen. Alleen omdat wij nu niet willen kijken naar de mogelijkheden, maar eerder nog, niet willen investeren in het opzetten van een schoon energienetwerk, laten we de volgende zesduizend generaties een erfenis na waarvan de gevolgen volledig onbekend zijn. Na ons de zondvloed?

Zonne-energie die we nu met panelen kunnen vangen is gedurende honderden miljoenen jaren vastgelegd in de vorm van steenkool, olie en gas. Deze 'goedkope' energie wordt er in een razend tempo doorheen gedraaid. De bodem van het vat komt al in zicht. Na de ontdekking van de mogelijkheid tot kernsplitsing van uranium kwam er nog een energiebron bij: kernenergie. In de jaren veertig werden de eerste kerncentrales geopend. Geen CO2-uitstoot, geen luchtvervuiling, wat willen we nog meer. Maar kerncentrales is spelen met vuur. We hebben gezien wat de resultaten van een ongeluk zijn bij het Russische Tsjernobyl en in maart 2011 in het Japanse Fukushima. En dan te bedenken dat er meer dan vierhonderd kerncentrales over de werelddol verspreid staan en er nog plannen bestaan voor enkele tientallen nieuwe! Ze zeggen wel eens dat de mens niet van de geschiedenis leert, maar of hij dat wel van het heden doet? Er zijn uitzonderingen. Na de ramp in Japan besloot Duitsland bijvoorbeeld om alle kerncentrales te sluiten. Over tien jaar zullen ze alle zeventien gesloten zijn. Nederland laat zich niet van de wijs brengen; als het aan de VVD ligt komen er voor 2030 nog vier kerncentrales bij. Ook al weet men niet wat te doen met het afval dat, zoals ik al zei, meer dan tweehonderdduizend jaar gevaarlijk blijft.

Op zo'n 40 km van Maastricht ligt in België de kerncentrale van Tihange. De oudste reactor hoort tot de oudste van de wereld en ligt al enkele maanden stil vanwege barsten in het reactorvat. Een paar dagen geleden is een tweede reactor stil gelegd vanwege problemen met perslucht. Dit zijn allemaal geen prettige berichten.

We liepen gisteren in Maastricht samen met nog zo'n 1500 betogers, waaronder een opvallend groot percentage Duitsers, mee in een demonstratie om duidelijk te maken dat het langer open houden van Tihange echt niet kan. Een petitie met meer dan 10.000 handtekeningen werd aan de burgemeester aangeboden. In Fukushima zijn 80.000 burgers geëvacueerd die binnen een straal van 20 km van de centrale woonden. Maar straling is in een veel groter gebied gemeten tot maar liefst zo'n 80 km. Ook vanuit dit gebied zijn daarna nog zo'n 70.000 mensen geëvacueerd. Het gebied rond Tihange is veel drukker bevolkt: in een straal van 20 km wonen bijna een half miljoen mensen, 840.000 binnen een straal van 30 km en maar liefst 5,7 miljoen mensen binnen een straal van 75 km. Kun je je indenken wat er gebeurt als er echt iets mis gaat... Zuid-Limburg, je zult er dan maar wonen.

23 januari 2011 – Tweeëntwintig

Wat is er leuk aan afwassen. Antwoord: het kijken naar vogels. Alles wat niet in de vaatwasser past laat ik staan tot de volgende ochtend, tot na het ontbijt. Door het keukenraam heb ik mooi zicht op de tuin. Terwijl het afwasteiltje vol loopt zie ik de eerste gevederde ontbijtgasten aanschuiven. Een spreeuw doet zich weer tegoed aan de pindakaas. Het roodborstje vindt nog wat op de tafel tussen de 'Fleurs' en het wakend oog van de Griekse schone. Twee pimpelmeesjes jagen elkaar na van pindanetje naar vetbol en weer terug. Ik zorg ervoor dat ik niet te snel afwas want dit weekend is het weer tellen geblazen, het nationale vogeltelweekend. Ik heb het invullijstje uitgeprint en zet streepjes. Het is zaak om op te schrijven hoeveel vogels je van een soort in één keer tegelijk ziet. Ik leg het afwasborsteltje even neer en noteer de eerste gegevens: spreeuw een streepje, roodborst een, en pimpelmees twee streepjes. Even later zie ik een vink en zet een vinkje bij de vink.

Vogels hebben me altijd gefascineerd. Zowel de vrije vogel als de vogel in streepjespak. Thuis hadden we van alles. Ik had het gevoel dat echt alles kon. De hond en kat, eenden, kippen, cavia's, hamsters en muizen in alle kleuren van de regenboog, laat ik even buiten beschouwing. We hadden drie volières en de grootste werd bewoond door de meeste soorten vogels: kanaries, zebra-vinkjes, rijstvogels, napoleonnetjes, Japanse meeuwtjes. Een Japanse nachtegaal zong de sterren van de hemel. Deze nachtegaal is tegenwoordig bijna niet meer te krijgen. Alleen vogels die in gevangenschap zijn gefokt worden verhandeld en wil je er een hebben dan zul je diep in de buidel moeten tasten. Kwartels renden op de grond hun pootjes onder hun lijfjes uit. De tweede volièere was kleiner en soortarmer. Grasparkieten in alle kleuren broedden in een aantal berkenbroedblokken. Een koppeltje tortelduiven 'tortelden' jarenlang onafgebroken, zowel zomer als winter en menig onoplettende spruit viel ten prooi aan de krielkipjes die op de grond regeerden. De derde volièere was het terrein van een aantal 'perzikkoppen', de *Agapornis roseicollis*, een dwergpapegaaiensoort. In een paar jaar tijd holden zij een boomstronk volledig uit. In deze volièere hadden de perzikkoppen het rijk voor zich omdat geen enkele andere vogel veilig was in hun omgeving.

Jaren later kocht ik nog eens een koppeltje. Dwergpapegaaien hebben soms de gewoonte om uit verveling hun jongen bijna helemaal

kaal te plukken. Als je een akelig geschreeuw uit de broedblok hoorde komen wist je dat het weer zo ver was. Ook door dit paar werd flink 'geplukt'. Een van de jongen werd door mij uit zijn benarde positie ontzet en met de hand verder groot gebracht. Hij kreeg de naam Dodo omdat hij er aanvankelijk uitzag als dit uitgestorven vogelras. Hij werd heel tam.

In de grootste volière zat naast tal van allochtone vogels ook nog wat 'wildzang', vogels van hier. Deze vogels mocht je toen wél houden maar niet vervoeren. Achter het spoor zat een 'manneling' die een ruime keus had: puttertjes, sijsjes, groenlingen, goud- en appelvinken. Daar wat kopen, was altijd spannend en je was blij als ze thuis in de volière zaten. Geen mens die zich dan nog afvroeg hoe je er aan kwam. We vingen er ook wel zelf met een zelfgemaakte vangkooi. Aan een kant een lokvogel in een afgesloten ruimte, openstaand deurtje met welkom op de mat aan de andere kant. Gelukkig ben ik nooit betrapt want hierop stond toen al een flinke boete. Maar de gevangen vogels waren erg schuw en het duurde lang voor ze een beetje gewend waren. Sommige vogels bleken helemaal niet geschikt: een koolmees richtte in één dag een ware slachting aan waarna ik hem weer snel op vrije vleugels zette. Dit is allemaal al weer meer dan veertig jaar geleden maar het blijft trekken. In een dierenzaak loop ik toch altijd nog even naar de vogels. Pure nostalgie.

Het blijft stil vanmorgen op vogelgebied. Ik noteer nog een heggemus en verhoog de streepjes bij de vinken naar twee. Jammer dat het juist vandaag zo rustig is. Als deze telling in de sneeuwperiode was geweest, dan had ik al een volle lijst gehad. Voor de aardigheid schrijf ik op een kladje hoeveel verschillende vogels ik de afgelopen jaren in mijn tuin heb gezien. In willekeurige volgorde: merel, zanglijster, koolmees, pimpelmees, staartmees, boomkruiper, ekster, grote bonte specht, sijs, huismus, ringmus, heggemus, groenling, winterkoninkje, kraai, spreeuw, reiger, houtduif, Turkse tortel, gaai, vink en roodborstje. Ik kom maar liefst tot tweeëntwintig.

27 januari 2013 -Jane's groene kant

"Our young Piony at the foot of the Fir tree has just blown and looks very handsome; & the whole of the Shrubbery border will soon be